

Beskattning av förmåner i förvärvskällan inkomst av tjänst

Av länsrevisorn Simon Karlsson

Ett ökat skattetryck medför, att skattefria förmåner blir alltmera lockande vid anställningar. I Sverige är det politiska klimatet för närvarande inte sådant, att det uppmuntrar till extra förmåner för en viss grupp i stora eller medelstora företag på grund av övriga anställdas insyn i desamma. I jämlikhetens samhälle krävs mer och mer samma förmåner för samtliga anställda inom ett företag. Denna inställning kan emellertid mycket väl ändras. Bland vissa grupper anställda menar man faktiskt, att det numera är meningslöst med lönehöjningar eftersom skatten tar största delen av desamma. Dessa grupper kan mycket väl tänkas försöka finna nya former för förmåner i stället för löneförhöjningar. Att det skulle vara något fel på uppfinningsrikedomen kan man nog inte förvänta.

Enligt nuvarande skatteregler skall med vissa undantag som intäkt av tjänst upptagas varje förmån i penningar, bostad eller annat, som utgått för tjänsten. Närmare föreskrifter härom meddelas i punkterna 1—3 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen. Som skattepliktiga förmåner skall bland annat upptagas gratifikationer, julgåvor och andra dylika — skenbart benefika — ersättningar som utgått på grund av tjänsten. Skatter och försäkringsavgifter med undantag av grupplivförsäkring, som arbetsgivaren betalt för den anställdes räkning är även att hänföra till skattepliktig intäkt, ävensom av arbetsgivaren efterskänkt lån. Likaså utgör drickspengar skattepliktig intäkt om de uppburits på grund av arbetsanställning eller i samband med något tillfälligt uppdrag.

Gratifikationer av alla slag, som utgått på grund av tjänst under tiden för anställningen eller i samband med dess upphörande, är att betrakta som intäkt av tjänst. Även förmånen att exempelvis få teckna aktier eller obligationer till fördelaktig kurs kan vara att hänföra till skattepliktig intäkt. Gåvor på bemarkedsdag är skattepliktiga, om de utgöres av kontanter eller om de lätt kan realiseras i kontanter.

Rabatter vid inköp av varor i arbetsgivarens affär utgör skattepliktig förmån för en anställd i den mån rabatten är större än vad den anställda skulle kunna utverka på annat håll t ex med löfte att göra alla sina inköp därstädes. I sistnämnda fall är rabattförmånen inte någon intäkt utan en normal utgiftsbesparing för levnadskostnaderna genom välplanerade inköp. Några fall har behandlats av regeringsrätten. Som exempel kan nämnas:

RÅ 1956 not 1269. En anställd hos SAAB hade av bolaget inköpt en bil till ett underpris av 980 kronor. Förmånen förklarades i princip utgöra skattepliktig intäkt. Något värde att beskatta ansågs dock inte kunna åsättas med hänsyn till för-

hållandena på bilmarknaden samt bolagets stipulerade villkor. Inköpspriset var högra än generalagentens pris. En anställds inköp fick endast göras under lågsäsong, då även återförsäljare brukade lämna betydande rabatter. Vidare fick bilen under ett års tid inte säljas av den anställde utan att den först hade hembjudits till generalagenten.

RÅ 1959 not 842. R. som tidigare haft tjänstebil till sitt förfogande inköpte på förslag av arbetsgivaren en personbil, varvid han erhöll 5.000 kronors rabatt. Enligt bilfirman hade rabatteringen skett på grund av arbetsgivarens tidigare gjorda inköp av en lastbil och en skåpbil. Prövningsnämnden eftertaxerade 5.000 kronor. Kammarrätten: ej ändring. Regeringsrätten nedsatte eftertaxeringen med 1.000 kronor med motiveringen att nämnda belopp ansågs utgöra normal rabatt på den av R. inköpta personbilen. (Två ledamöter skiljaktiga.)

RÅ 1963 not 1552. Inköp av eldningsolja från arbetsgivaren till lägre pris än som gällde för övriga konsumenter. Leveranserna under året betingade normalt ett pris av 1.376 kronor. Den anställde betalade dessa leveranser med 692 kronor motsvarande bostadslägenhetens uppvärmningskostnad enligt prövningsnämndens årliga anvisningar till ledning för taxeringen. Sistnämnda värdering underkändes av regeringsrätten och den anställde blev beskattad för mellanskillnaden 684 kronor (1.376—692).

Vid värdesättning av bostadsförmåner för tjänstebostad bör iakttas, att tjänsteinnehavaren i tjänsten åvilande representationsskyldighet inte skall beskattas, varför bostadsvärdet i princip bör bestämmas allenast till vad som kan anses motsvara en bostad av normal beskaffenhet för bostadsinnehavaren. Som exempel på ett sådant fall har i förarbetena omnämnts värderingen av landshövdingarnas residens. Värdet av bostadsförmånen för hela residenset skulle kunna uppgå till mycket höga belopp. Vid beskattningen skall i dylikt fall bostadsförmånen upptagas till ett belopp motsvarande hyreskostnaden för en bostad av sådan storlek och standard som kan anses normal för en person med motsvarande ställning och inkomstförhållanden.

RÅ 1960 not 619. Lasarettsläkare beskattades för skillnaden mellan beräknat hyresvärde för tjänstebostad och erlagd hyra.

Förmåner av mindre värde

I 32 § 3 mom. KL finns en bestämmelse, att förmån av mindre värde, som utgått i annat än penningar, ej skall upptagas som intäkt, därest förmånen inte kan antagas vara avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete. Som exempel på sådana förmåner har i anvisningarna till nämnda paragraf nämnts rabatter vid inköp av varor i arbetsgivarens rörelse, förfriskningar som utan ersättning tillhandahålls i samband med arbetet, måltider, som genom arbetsgivarens försorg erhålles till ett lägre pris än i öppna marknaden, eller hyresrätt till fastighet, för vilken hyran bestämts till obetydligt lägre belopp än i orten gällande hyrespris. Blommor och presenter in natura av mindre värde till anställda på bemarkedagar blir skattefria enligt dessa regler.

Gemensamt för de fall, som undantagits från skatteplikt, har varit, att förmånerna i själva verket inte i första hand varit avsedda att utgöra ersättning för utfört arbete, utan fastmer haft karaktären att skapa trivsel i arbetet eller utgår på grund av sedvana inom yrket eller liknande. Förmånerna är i regel av ringa ekonomiskt värde eller innebär i vart fall inte någon nämnvärd besparing i levnadskostnaderna för mottagaren. Även om en förmån har ett mindre värde, kan den dock vara skattepliktig, om den framstår som ett med lön eller pension jämförbart vederlag. Om man kan erhålla kontant ersättning mot avstående av förmånen, anses den utgöra direkt vederlag för utfört arbete och är sålunda skattepliktig. Riksskattenämnden har i ett uttalande avvikit från denna princip.

RN 1963 nr 3:3. Göteborgs stad överlämnade efter 30 års tjänst antingen exempelvis en klocka värd 400 kronor eller en plånbok innehållande 400 kronor; allt efter tjänstemannens eget val. RN ansåg det klart, att en belöning i form av en klocka efter lång tids anställning inte för de anställda framstod som ett med lön jämförbart vederlag och sålunda i princip var skattefri. I detta fall fick emellertid minnesgåvan, om den anställda så önskade, utbytas mot pengar. Det förelåg med andra ord en sådan situation då förmånen "i regel" borde betraktas som vederlag för utfört arbete. Med hänsyn särskilt till att förmånen ej utgick kontinuerligt utan var av markerad engångsnatur ansåg riksskattenämnden emellertid att förmånen det oaktat borde vara skattefri; enligt nämndens mening var här alltså fråga om ett sådant undantagsfall, där förmånen trots att den kunde utbytas mot pengar likväl borde vara skattefri. För sådan anställd, som i stället valde att få ett penningbelopp, förelåg självfallet skatteplikt.

Det är inte uteslutet att utgången skulle ha blivit en annan, om frågan underställts RR:s prövning. Det torde inte finnas anledning att ta ut för mycket av detta uttalande från riksskattenämnden. Huvudregeln torde fortfarande vara, att beskattning skall ske i fall, då valrätt föreligger.

Riksskattenämndens anvisningar

Riksskattenämnden har utfärdat anvisning till ledning för taxeringsmyndigheterna rörande tillämpningen av beskattningsreglerna för vissa förmåner (RN 1967 nr 7: 4; se också RN 1970 nr 7: 1). Enligt denna har förmånerna indelats i tre grupper. Den första upptager förmåner, vilka över huvud inte bör anses såsom skattepliktiga. Den andra upptager förmåner, vilkas skatteplikt beror av värdet samt den tredje, förmåner vilka alltid bör anses såsom skattepliktiga.

Följande exempel har hänförts till den första gruppen:

Fria överdrags- och skyddskläder samt fri tvätt av dylika.

Förfriskningar under arbetet (kaffe och dylikt) av beskaffenhet att icke kunna anses som måltid.

Sedvanliga rabatter åt anställda vid inköp av varor, som saluhålles eller produceras av arbetsgivaren.

Sedvanliga gåvor från arbetsgivare (t ex en klocka efter 25 års anställning) med karaktär av personalomkostnader.

Fria bad på arbetsplatsen.

Rätt för skogsarbetare m fl till fri avfallsved.

Lärare tillkommande fri lunch vid övervakning av skolmåltid.

Fria resor för järnvägspersonal och deras familjer.

Följande exempel har hänförts till andra gruppen:

Subventionerad kost, såsom lunch till nedsatt pris.

Subventionerad bostad, såsom hyresbillig tjänstebostad.

Rätt för arbetstagare att själv avverka husbehovsved å arbetsgivarens skog.

Elektrisk ström till nedsatt pris.

Tillhandahållande till nedsatt pris av beklädnad i och för tjänsten (annat än överdrags- och skyddskläder).

Fri eller subventionerad telefon i bostaden.

Följande exempel har hänförts till tredje gruppen:

Hyresfri bostad.

Fri kost, ett eller flera mål om dagen.

Fritt bränsle (i andra fall än ovan sägs).

Fri elektrisk ström.

Rätt att för privat bruk använda arbetsgivaren tillhörig bil.

Rabatt åt anställda överstigande vad som sedvanligen förekommer.

Fri beklädnad i och för tjänsten (annat än överdrags- och skyddskläder).

Tillhandahållande till nedsatt pris av beklädnad i och för tjänsten

Av sista punkten i tredje gruppen framgår att *fri* beklädnad i och för tjänsten alltid är skattepliktig. Däremot framgår av näst sista punkten i andra gruppen att skatteplikten beror av värdet beträffande förmånen av tillhandahållande till *nedsatt pris* av beklädnad i och för tjänsten. Gränsdragningen mellan fri beklädnad och beklädnad till nedsatt pris har belysts i ett rättsfall, RÅ 1970 not 875 (se SN 1970 s 463), som gällde en brandman L. i Malmö. I det aktuella fallet betalade brandmannen 85 kronor 5 öre till Malmö stad motsvarande 20 procent av totala kostnaden för fri uniform. Han blev av taxeringsnämnden beskattad för förmån av fri uniform med 300 kronor. Prövningsnämnden lämnade besvären utan bifall med följande motivering. Enligt riksskattenämnden utgör fri uniform förmån, vilken ej kan hänföras till åtgärd från arbetsgivarens sida för att bereda trivsel i arbetet eller dylikt, utan måste betraktas som direkt vederlag för utfört arbete. Denna förmån bör därför anses såsom skattepliktig oavsett det värde, vartill den uppskattas. Vad i målet förekommit kan icke anses giva anledning till en från angivna normer avvikande bedömning eller grunda antagande, att värdet av förenämnda förmån blivit för högt upptaget. KR: Ej ändr. RR: L. har åtnjutit förmån av delvis fri beklädnad. Förmånen utgör sådan förmån av mindre värde som enligt 32 § 3 mom. 4 st. KL ej skall upptagas som intäkt.

Var gränsen exakt går mellan skatteplikt och skattefrihet i dylikt fall är svårt att avgöra. Man torde kunna utgå ifrån att bestämmelser i kollektivavtal i detta hänseende bör följas vid beskattningen.

Fri bostadstelefon

Förmånen av fri bostadstelefon bör beröras med några ord. Sedan ett par år tillbaka har televerkets inkassering av radio- och televisionslicenser skett på telefonräkningarna. Härigenom har företagen, som betalar anställdas bostadstelefonräkningar även svarat för licensbetalningarna. Anvisningspunkten ifråga behandlar endast förmå av fri telefon. På räkningarna ingående licesavgifter — 180 kroor resp. 280 kronor — torde därför få betraktas som den anställdes egna levnadskostnader. Om arbetsgivaren även betalat licenskostnader, torde dessa i sin helhet få betraktas som en skattepliktig löneförmån och sålunda upptagas på löneuppgiften.

Bilförmåner

I den tredje gruppen ingår förmånen av rätten att för privat bruk använda arbetsgivaren tillhörig bil. Denna förmån väger säkert allra tyngst skattemässigt. Det är väl därför, som denna förmån vållat de flesta diskussionerna med skattemyndigheterna. Det torde vara på sin plats att här något beröra beskattningsreglerna.

För en privatbilist föreligger i princip ej avdragsrätt för bilkostnader vid taxeringen. För avdragsrätt fordras, att bilen är ett redskap i den verksamhet den skattskyldige bedriver. Som regel brukar personbilar ej användas enbart i en förvärvskälla. I de allra flesta fall användes de även för privat bruk av ägaren eller av någon anställd. I detta läge kommer beskattningsfrågan in. Hur stor del av totala bilkostnaden utgör avdragsgill kostnad i förvärvsverksamheten? Hur skall bilens användning för privat bruk beskattas?

Beskattningsfrågan har lösts efter två olika metoder.

1. Beskattning av förmånen att för privat bruk få disponera arbetsgivarens tillhörig bil.

2. Uppdelning av samtliga bilkostnader på det antal mil bilen körts i tjänsten och det antal mil bilen använts för privat bruk. I detta fall medgives avdrag för den del av totala kostnaden, som belöper på tjänstekörningen.

Vilken av metoderna, som skall användas, bestämmas av vem som ställer bilen till förfogande. Ställer arbetsgivaren bilen till den anställdes disposition blir det *alltid* fråga om förmånsbeskattning för den anställda. Ställer den anställda bilen till arbetsgivarens förfogande användes metoden med fördelning av kostnaderna.

Beskattning av förmån av fri bil

Riksskattenämnden har sedan flera år tillbaka lämnat anvisning om hur värdering av bilförmånerna för olika bilar och för olika körsträckor skall ske. Dessa anvisningar har ändrats flera gånger och senaste anvisningen daterar sig till november 1970 och gäller 1971 års taxering (RN 1970 nr 7: 2).

Som grund för de olika förmånsvärdena har riksskattenämnden lagt bilens anskaffningskostnad. Förmånsvärdena har utarbetats för körsträckorna 500, 1000, 1500, 2000 och 2500 mil körning. Vidare har olika bilmärken införts i sex olika grupper med hänsyn till inköpspriserna. Avgörande för till vilken grupp en bil har hänförs har främst varit bilens anskaffningskostnad.

I anvisningen har angivits att förmånsvärdet skall beräknas med utgångspunkt från en antagen årlig körsträcka av 1000 mil, om någon tillfredsställande utredning om antalet mil privatkörning inte finns. Man använder därvid den andra kolumnen i tabellen.

När det gäller storleken av privatkörningen bör kanske understrykas, att resor mellan bostad och arbetsplats principiellt räknas som privatkörning. I de fall bilen utgör ett redskap i tjänsteutövningen, medges avdrag för resorna mellan bostad och arbetsplats enligt riksskattenämndens anvisningar för resor med bil mellan bostad och arbetsplats, även om villkoren härför i övrigt inte är uppfyllda.

Användes privatchaufför skall förmånsvärdet för 1000 mils privatkörning höjas med 2000 kronor.

Disponeras en bil som är väsentligen större och dyrare än den anställde med hänsyn till sitt inkomstläge och sina förhållanden i övrigt skulle ha hållit sig med om han själv stått för kostnaden, bör förmånsvärdet beräknas efter bil i lägre prisklass. Märk dock att det står "uppenbart".

Om den anställde betalar ersättning till arbetsgivaren för rätten att använda bilen för privat bruk får avdrag från förmånsvärdet ske vid taxeringen. Samma är förhållandet om den anställde betalar bilkostnader. Den omständigheten att bilen stått i garage tillhörande den anställdes bostadsvilla bör dock inte föranleda sänkning av förmånsvärdet. Ej heller bör avgiften för parkeringsplats vid bostaden medföra en sänkning av förmånsvärdet.

Leasing av bilar

Ett sätt att klara bilfrågan för företagen utan att binda kapital i egen bilpark utgör leasingförfarandet. Företaget kommer då överens med en bilfirma att hyra bilar för tjänstekörning. En bil kan i sådant fall "leasas" för exempelvis 2000 mil per år för en viss milkostnad. Den tjänsteman, som disponerar en sådan tjänstebil, kan därefter träffa överenskommelse med uthyrningsfirman att få hyra bilen för ytterligare 1000 mils privatkörning per år för en betydligt lägre milkostnad. I ett sådant fall torde arbetsgivaren inte lämna någon uppgift om tjänstemannens bildisposition. Leasingfirman anser sig på goda grunder inte ha skyldighet att lämna någon uppgift om den förmånliga förhyrningen av bilen till taxeringsmyndigheten, enär något anställningsförhållande ej finns med förhyraren.

I sak torde emellertid den skattemässiga behandlingen böra utformas efter förmånsbeskattningslinjen så att förmånsvärde upptages till beskattning för 1000 mils körning och avdrag medges för utbetalad hyreskostnad till uthyrningsfirman.

Om bilen i stället helt "leasades" av den anställde föreligger rätt att fördela den

totala leasingkostnaden på tjänste- resp. privatkörningen. Då företagen i regel har avlyftningsrätt för moms på hela hyresbeloppet, medan motsvarande avlyftningsrätt ej föreligger för en enskild anställd, torde företagen i de flesta fall ha att ombesörja "leasing" av bilarna.

Med hänsyn till leasingförfarandets snabba utveckling är det angeläget med ett uttalande om hur uppgiftsskyldigheten skall lösas för fallet med tilläggsleasing av en anställd, som disponerar bilen i tjänsten.

Förmåner av fria eller subventionerade semesterresor

Beskattningsfrågan har benämnts upp i ett förhandsbesked, RN 1968 nr 3:3. Inkomstläget för sökanden var 20.000 kronor. Han erbjöds att få utnyttja subventionerade semesterresor (subventionen varierade mellan 300—500 kronor) till Spanien, Italien, Frankrike, Österrike, Tunisien, Grekland eller Jugoslavien. Förutom denna subvention betalade arbetsgivaren anslutningsresan från hemorten till Malmö med II klass järnväg och med den resekostnad som översteg 50 kronor. Resan fick ej företagas under tiden 18 juni—20 augusti.

Sökanden erbjöds alternativt att få utnyttja bolagets semesterstugor. Bolagets kostnader för dessa stugor uppgick till cirka 150 kronor per vecka. Sökanden skulle själv betala endast 60 kronor. Arbetsgivaren subventionerade dessutom resekostnaderna mellan hemorten och semesterstugan med den resekostnad för II klass järnväg som översteg 50 kronor.

Riksskattenämnden förklarade, att semestersubventionen samt resekostnadssubventionerna inte kunde anses såsom sådan förmån av mindre värde, avsedd att bereda trivsel i arbetet eller liknande, enligt anvisningarna till 32 § 3 mom. sista stycket av kommunalskattelagen. Om sökanden utnyttjade förmånen av subventionerad semesterresa, utgjorde subventionsbeloppet för sökanden skattepliktig inkomst av tjänst. Däremot ansågs förmånen att för nedsatt pris under en 14-dagars period disponera bolaget tillhörigt semesterhus vara hänförlig till sådan förmån, som avsågs i ovannämnda lagrum. Om sammanlagda värdet av förmånen jämte andra därmed jämställda förmåner från samma arbetsgivare ej översteg 400 kronor för helt år räknat, utgjorde detsamma inte skattepliktig inkomst. Regeringsrätten, som ej ändrade RN:s förhandsbesked, yttrade att subventionerad semesterresa och subventionerad resa till och från semesterort utgjorde med lön jämförbart vederlag och kunde sålunda inte anses som sådan förmån av mindre värde som skulle vara skattefri.

Tidigare har riksskattenämnden i förhandsbesked använt en något annorlunda motivering för beskattning av subventionerade semesterresor exempelvis RN 1964 nr 2:12, som gällde resor till Spanien, Italien eller Grekland. Sökanden, vars inkomstläge var 19.000 kronor fick 1.200 kronor i subvention för en semesterresa till ett av dessa länder. Riksskattenämnden, som ansåg subventionen utgöra en förmån, som utgick på grund av sökandens tjänst, fann att kostnaden för semesterresan låg inom ramen för vad sökanden fick anses vara beredd att någon gång utgiva som

semesterkostnad. På grund härav skulle resebidraget utgöra skattepliktig inkomst av tjänst.

I 1968 års förhandsbesked har skatteplikten markerats klarare än i 1964 års förhandsbesked. Det är därför inte uteslutet, att riksskattenämnden frångått kravet på inkomstprövning vid frågan om beskattning av subventioner av anställdas semesterresor.

Beskattning av tävlingsvinster

Skatteplikt för vinster i olika slag av pristävlingar torde föreligga, då vinsterna utgöra ersättning för en prestation och slumpmomentet inte varit avgörande. Då slumpmomentet däremot varit avgörande torde vinsten böra hänföras till lotterivinster, se RÅ 1961 not 1280. Vinst i tidningstävling — korsord — efter lottdragning bland en mängd rätta lösningar har betraktats som vinst i svenskt lotteri och sålunda hänförts till icke skattepliktig inkomst. Då ett anställningsförhållande förelagat mellan vinnare och arrangör har utgången blivit en annan. RÅ 1967 ref 45 ang Greta Kling (SN 1968 s 143). Personaltidningen "Vi i Vattenfall" anordnade en pristävling med fri resa till Spanien för en person som första pris värderad till 880 kronor. Hennes inkomst från Vattenfall utgjorde 22.000 kronor och mannens inkomst 37.000 kronor. Av 700 rätta lösningar utlottades hon som vinnare. Regeringsrätten anförde: "Enär ifrågavarande pris, vilket ej kan betraktas som vinst i svenskt lotteri, måste anses som en förmån på grund av hennes anställning hos Vattenfallsstyrelsen, utgör priset för henne skattepliktig inkomst av tjänst".

Den omständigheten, att tävlingen var begränsad till Vattenfalls personal och sålunda inte stod öppen för en större allmänhet, torde ha påverkat utgången i målet.

Som regel torde emellertid tävlingsvinster ha upptagits som skattepliktig inkomst. Några exempel på hur vinster vid pristävlingar har beskattats skall lämnas.

RÅ 1958 ref 3 Sunlightsfallet. Möblerad villa eller ett kontantbelopp om 100.000 kronor. Pristagaren valde kontantbeloppet, för vilket han beskattades.

RÅ 1967 not 334 (SN 1967 s 395) Åsa W vann en tävling i Aftonbladet, som gick ut på att tala om vilka personer sex karikatyrer föreställde samt välja ut en av dem man helst ville träffa och så fyndigt som möjligt lämna en motivering för denna önskan. Å W ansåg, att Povel Ramel kunde knäppa upp utan att klä av. Pris 18.000 kronor beskattades.

RÅ 1966 not 464 (SN 1966 s 406) Hultfredshus. Pris i en försäljningstävling anordnad av arbetsgivaren. Priset avsåg en resa till Spanien värd 1.696 kronor, och som ej fick utbytas mot kontanter. Priset beskattades, enär värdet var att betrakta som en förmån, som utgått på grund av tjänst, varför beloppet utgjorde inkomst av tjänst.

RN 1964 nr 2:13 (SN 1964 s 180) Facit. Priset utgjordes av en resa till USA för två personer eller alternativt möbler från Åtvidabergskoncernen för 12.000 kronor. Beskattning av 6.000 kronor motsvarande vad som kunde beräknas inflyta vid en realisation av möblerna.

RA 1962 not 569 (SN 1962 s 365) Fisketävling, där priset utgjordes av en bil med ett katalogvärde av 7.600 kronor. Priset beskattades med 7.100 kronor motsvarande beräknat pris vid en försäljning av bilen.

RA 1958 ref 4 (RN 1958 nr 3:4) Lågavlönat biträde i en affär vann i en pristävling en resa till Hawaii. Riksskattenämnden ville beskatta 2.000 kronor men regeringsrätten upptog endast inbesparade levnadskostnader till beskattning. Principen om värdering av priset har sålunda icke godtagits av regeringsrätten.

Enligt praxis har sålunda kontantpriser beskattats till sitt fulla värde. Utbytbara eller överlåtbara vinster har beskattats med det belopp de vid en överlåtelse kunnat inbringa. Vinster i form av resor, när det råder ett klart anställningsförhållande har beskattats till fulla värdet, om kostnaden för resan ansetts ligga inom ramen för vad den anställde någon gång kunde tänkas utgiva såsom semesterkostnad. Möjligen har en svängning skett, så att kostnadsprövningen utgått. Vinster i form av resor, där tävlingen stått öppen för en större allmänhet, har i vissa fall beskattats med belopp motsvarande inbesparade levnadskostnader.

Konsekvensen av beskattningsregeln i det sista fallet — Hawaiiresan — där endast inbesparade levnadskostnader i hemmet upptagits till beskattning, blir, att vinster i form av sk drömresor så gott som helt befrias från beskattning, medan vinster i form av resor till mera näraliggande länder på grund av kostnadsprövningen beskattas fullt ut. Detta kan inte vara tillfredsställande. Möjlighet bör finnas att åtminstone beskatta en drömresa med belopp motsvarande kostnaden för en sådan resa, som en person i vinnarens inkomst- och förmögenhetssituation någon gång skulle kunna tänkas kosta på sig. Skulle en vinnare icke vilja riskera en sådan beskattning, har han ju alltid möjligheten att tacka nej till den.¹

Pensionsförsäkringspremier tecknade i utländsk försäkringsanstalt

Vid 1970 års taxering medgavs inte avdrag för försäkringspremier för pensionsförsäkringar, som tecknats i utländskt bolag. En sådan försäkring skulle i stället behandlas enligt de regler, som gäller för kapitalförsäkringar. Vid granskning av bolagsdeklarationer har i flera fall förekommit att tillägg för premierna skett i bolagens deklarationer. Förfarandet skulle då innebära, att en högavlönad bolags-tjänsteman så småningom skulle kunna få ut pension skattefritt medan arbetsgivaren (bolaget) ej fick avdrag för premien. Pensionen skulle i dylika fall undgå att drabbas av den progressiva skatten. Förfarandet har icke godtagits. Premiekostnaden har i stället beskattats hos den anställde tjänstemannen såsom löneförmån.

¹ Den av författaren hävdade meningen torde rimma ganska väl med utgången i fallet RA 1958 ref 4. Anledningen till att beskattning förklarades skola ske endast för inbesparade levnadskostnader torde bottna i vinnarens inkomstförhållanden samt den omständigheten att hon hade en sommarstuga. Det kunde ha blivit en annan utgång om omständigheterna talat för att hon brukade ha kostnader för semester på annan plats än sommarstället. Det bör kanske framhållas att uttrycket besparade levnadskostnader också inrymmer besparad semesterkostnad. Obs. RR:s skrivsätt i RA 1958 ref 4 — — — icke skattskyldig för högre belopp av prisets värde än det som motsvarar hennes besparade levnadskostnader under den tid resan varat.

Red.